

Devlet şûrası kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 30/XII/1938 - Sayı : 4098)

Numara
3546

Kabul tarihi
21 - XII - 1938

Birinci fasıl

Teşkilât

BİRİNCİ MADDE — Devlet şûrası, bir reis ile beş daire reisi ve yirmi beş azadan mürekkep ve Başvekâlete merbuttur.

Devlet şûrası, üçü idarî, ikisi kazaî işlere bakan beş daireye ayrılmıştır . Her daire, bir reis ile dört azadan tereküb eder.

İKİNCİ MADDE — Devlet şûrası reisi, daire reisi ve azaları :

A - Yüksek mekteblerden mezun bulunubda kırk yaşını ikmal etmiş;

B - Vekillik, umumî müfettişlik, eleilik etmiş;

C - Tuğgeneral, Tuğamiral ve daha yüksek rütbeyi ihraz eylemiş;

D - Müsteşarlıklarda veya valiliklerde bulunmuş;

E - Temyiz mahkemesi reis ve azalıklarında bulunmuş, yahud bu memuriyetlere kanunen istihkak kazanmış;

F - Vilâyetlerde en az üç sene memuriyette bulunduktan sonra merkez daireleri umum müdürlüklerinde veya o derecedeki memuriyetlerde yahud hukuk müşavirliklerinde hizmet etmiş;

G - Devlet şûrası Başmuavinliğinde en az üç sene durmuş olanlardan; ilim, ihtisas ve tecrübelerile temayüz eylemiş zevat arasından Büyük Millet Meclisince seçilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Devlet şûrasına reis, daire reisi ve aza intihabı için yukarıki maddede yazılı vasıfları haiz olanlar arasında beş mislinden az olmamak üzere Başvekâletçe bir namzed listesi tertib olunur.

Büyük Millet Meclisi Adliye ve Dahiliye encümenleri, Adliye ve Dahiliye vekilleri huzurile toplanarak liste ile mukayyed olmaksızın açık bulunan yerler için üç misli namzed ayırır. Meclis Umumî Heyetince bu namzedler arasından seçim yapılır.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Devlet şûrası azası arasından reisin seçeceği bir zat Umumî kâtiblik vazifesini görür.

Umumî kâtib reisin tevdi edeceği idarî işlere ve yazı işlerine bakar.

Umumî kâtib dördüncü ve beşinci dairelere ve dava daireleri umumî heyetine iştirak edemez.

BEŞİNCİ MADDE — Devlet şûrasında basmuavin veya birinci sınıf muavinler arasından, İcra Vekilleri Heyetince intihab ve millî irade ile tayin olunacak en az beş zat münhasıran müddeiumumilik vazifesini görürler. Her müddeiumumî kanunî mütaleasının dermeyanında tamamile serbest olub hiç bir makamın emrine tâbi değildir.

ALTINCI MADDE — Devlet şûrasında, nizamnamede yazılı vazifeleri ifa etmek üzere, kadrosunda gösterilen başmuavinler ve muavinlerle mülâzimler ve kâtib ve sair memurlar bulunur.

YEDİNCİ MADDE — Devlet şûrasında, biri dava dairesi reislerinden olmak üzere Reisin seçeceği iki daire reisile Umumî kâtibden tereküb eden bir İdare encümeni bulunur.

Encümene reislerin en kıdemlisi reislik eder. Encümen tam mevcudile toplanarak vazife görür.

Encümenin intihabı iki senede bir yenilenir.

İdare encümeni; başmuavin, muavin ve mülâzimlerin intihabını yapar, bütün memurlar hakkında inzibatî ceza tertib eder ve reisin tevdi edeceği başka işler hakkında da mütalea beyan eder.

İdare encümenine dahil zevattan birinin bulunmadığı zaman Devlet şûrası reisi tarafından tensib olunacak diğer bir daire reisi veya bir başka aza encümene dahil olur.

İnzibatî cezaya dair kararlar aleyhine alâkahıllar tarafından kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren bir hafta içinde Devlet şûrası umumî heyetine itiraz olunabilir.

SEKİZİNCİ MADDE — Başmuavin ve muavinlerle mülâzimlerin, Hukuk veya İktisad fakülteleri yahud Siyasal bilgilerokulu veya bunlara muadil olduğu Maarif vekâletince tasdik edilmiş olan yabancı memleket fakülte ve yüksek mektepleri mezunlarından olmaları şarttır.

İkinci sınıf mülâzimliklere, yukarıki fıkrada yazılı fakülte ve yüksek mekteb mezunlarından otuz yaşını geçmemiş olanlar arasında açılacak müsabaka imtihanında kazananlar tayin olunur.

Başmuavin ve muavinliklerle mülâzimliklere, bu maddede yazılı vasıfları haiz zevattan encümenince intihab olunub Devlet şûrası reisi tarafından tasvib olunan başmuavin, muavin ve mülâzimlerin memuriyetleri Başvekâlete arz ve Reiscümhur tarafından tasdik olunur.

Kâtib ve sair memurların intihab ve tayinleri Devlet şûrası reisinin tasvibile olur.

DOKUZUNCU MADDE — Devlet şûrası reisinin mezuniyet veya mazereti yahud reislik makamının münhal bulunması hallerinde, daire reislerinden, reisiğe intihab itibarile en kıdemlisi ve kıdemde birlik olduğu takdirde en yaşlısı reis vekillğini yapar.

Daire reisliklerinde dahi bu usule göre azadan biri reise vekâlet eder.

ONUNCU MADDE — Devlet şûrası reisi, azaları dairelere tefrik eder ve bunları ihtiyaca göre değiştirir.

Heyetlerde vuku bulacak noksan diğer dairelerden aza alınmak suretile tamamlanır. Ancak Dava dairelerine önceden ayrılacak veya ihtiyaç üzerine yahud noksanı tamamlamak için verilecek azaların Hukuk fakültesi veya Siyasal bilgiler okulu mezunlarından olmaları şarttır.

İkinci fasıl

Vazife

ON BİRİNCİ MADDE — Devlet şûrası :

A - Hükûmetçe ihzar ve tevdi olunacak kanun lâyihaları ve imtiyaz mukavele ve şartnameleri hakkında mütalea beyan ve nizamname lâyihalarını tedkik;

B - Kanunların ve nizamnamelerin gösterdiği işleri rüyet;

C - Hükûmet tarafından havale olunan her türlü meseleler hakkında mütalea beyan;

D - İdarî davaları rüyet ve halleder.

Üçüncü fasıl

İdarî dairelerin vazifeleri

ON İKİNCİ MADDE — Devlet şûrasının idarî işlere aid vazifeleri birinci, ikinci ve üçüncü dairelerde görülür.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Birinci daire :

A - Hükûmet tarafından ihzar ve tevdi edilen kanun lâyhalarını;

B - Nizamname lâyhalarını ve nizamnamelere aid tefsir taleblerini;

C - İdarî makamlar arasında vazife ve salâhiyetten doğan ihtilâfları;

D - Diğer dairelerin vazifeleri dışında kalan işleri tedkik ve rüyet eder.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — İkinci daire :

A - Dahiliye, Maarif ve Sıhhat ve İctimaî muavenet vekâletlerinin alâkalı oldukları işleri,

B - Belediye kanunile Devlet şûrasına mevdu olubda idarî kazaya mevzu teşkil etmeyen hususları,

C - Vilâyet idaresi ve idarei umumiyei vilâyat kanunları mucibince Devlet şûrasına doğrudan doğruya veya itiraz yolile tevdi olunacak işleri,

D - Cemiyetlerin amme menfaatlerine hâdim cemiyetlerden sayılması için Hükûmete vaki olacak müracaatları tedkik eder.

E - Birinci derecede inzibatî ceza tayini Devlet şûrasına aid olan işlerle vekâlet inzibat komisyonları kararlarına karşı vuku bulan itirazlar hakkında tetkikat yaparak karar ittihaz,

F - Memurin muhakematı kanunu hükümlerine göre kararlar ita eder.

ON BEŞİNCİ MADDE — Üçüncü daire :

A - Malî ve iktisadî işlerle Gümrük ve inhisar işlerini;

B - Nafia hizmetleri ve imtiyazlarla maden araması ve imtiyaza bağlanması ve maden imtiyazlarının fesih işlerini tedkik eder.

ON ALTINCI MADDE — Devlet şûrasınca istişarî mahiyette tedkik olunacak işler Başvekâletten havale edilir ve bunlar hakkında verilecek kararlar Başvekâlete bildirilir.

ON YEDİNCİ MADDE — Devlet şûrası idarî dairelerinin ictima ve müzakere nisabı beştir. Noksan vukuunda diğer idarî dairelerden alınacak aza ile bu noksan tamamlanır.

Dördüncü fasıl

Devlet şûrası umumî heyeti

ON SEKİZİNCİ MADDE — Devlet şûrası umumî heyeti reis ve daire reisleriyle azalardan ve umumî kâtibden tereküb eder.

ON DOKUZUNCU MADDE — Umumî heyet:

1 - İkinci derecede olmak üzere,

A - Hükûmetçe ihzar ve tevdi olunacak kanun lâyhaları ve imtiyaz mukavele ve şartnamelerini;

B - Teşkilâtı esasîye kanununun elli ikinci maddesinde yazılı nizamname lâyhalarını ve tefsirlerini;

2 - Hususî kanunlarda Devlet şûrası Umumî heyetinde görüleceği yazılı olan işleri;

3 - Devlet şûrası reisinin veya aid olduğu vekâletin gördüğü lüzum üzerine sevkolunacak işleri;

tedkik, mütalea beyan veya karar ittihaz eyler.

YİRMİNCİ MADDE — Umumî heyet. Devlet şûrası reisinin reisliği altında toplanır. Reis bulunmadığı takdirde daire reislerinin, reisliğe seçimleri itibarile kıdemlisi vekâlet eder.

Umumî heyette içtima nisabı, Devlet şûrası daire reislerle umumî kâtib ve azanın sayısı yekûnunun yarısından bir fazlasıdır.

Kararlar, mevcud azanın ekseriyetile verilir. Tesavi vukuunda reisin bulunduğu tarafın reyî tercih olunur.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Umumî heyette memurların muhakemesine ve inzibatî cezaya aid işler müzakere edilirken, önce bu işler hakkında rey vermiş olanlarla Hükûmetçe istişarî mahiyette mütalea beyanı için sevkolunub da Devlet şûrası umumî heyetinde müzakere edilen ve idarî davaya mevzu olabilecek işlerde, Dava daireleri reis ve azaları bulunamazlar.

Beşinci fasıl

İdarî davalar

YİRMİ İKİNCİ MADDE — İdarî davalar dördüncü ve beşinci dairelerde görülür. Bu daireler müstakil mahkeme sıfat ve salâhiyetini haizdir.

Dava dairelerinin içtima ve müzakere nisabı beştir. Noksan vukuunda onuncu maddeye göre muamele yapılır.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Kanunlarda ayrı bir idarî kaza mercii gösterilmemiş olan aşağıda yazılı hususlar doğrudan doğruya ve katği surette Devlet şûrası Dava dairelerinde rüyet ve hallolunur:

A - Rüyeti adlî mahkemelerin vazifesi dışında bulunan meseleler hakkındaki idarî fiil ve kararlardan dolayı hukuku muhtel olanlar tarafından açılacak davalar;

B - Umumî hizmetlerden birini ifa maksadile akdedilen mukavelelerden dolayı âkidler arasında çıkan ihtilâflar;

C - İdarî fiil ve kararlar hakkında esas, maksad, salâhiyet ve şekil cihetlerinden birile kanunlara veya nizamnamelere aykırı olduklarından dolayı ibtali için menfaatleri haleldar olanlar tarafından açılacak davalar;

D - İdarî kaza mercileri arasındaki vazife ve salâhiyet ihtilâfları.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Aşağıda yazılı hususlar, Devlet şûrası Dava dairelerinde temyiz suretile katği olarak görülür ve karara bağlanır:

A - Bir idare heyetinden verilip mafevki idare heyetinden ikinci derecede kazaî surette tedkik olunarak verilen kararlar;

B - Vilâyet idare heyetlerinden verilen kazaî kararlar;

C - İdare heyetlerinden başka idarî mercilerden sadır olan kazaî kararlar ;

D - İdarî meseleler hakkında hususî kanunlarla muayyen temyiz mercilerinden nihaî surette çıkan kazaî kararlar.

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Mahiyeti itibarile bütün vergi, resim ve teklife müteallik malî kanunların tatbikından doğan davalar Devlet şûrası dördüncü dairesinde, bunun dışında kalan davalar beşinci dairede rüyet ve hallolunur.

Ancak, iki daireye gelen işler arasında gecikmeyi mucib bir muvazenesizlik görüldüğü takdirde, Devlet şûrası reisi, bir daireye mevdu işlerin bir kısmını diğer daireye verebilir.

Altıncı fasıl

Dava daireleri umumî heyeti

YİRMİ ALTINCI MADDE — Dava daireleri umumî heyeti Devlet şûrası reisinin reisliği altında, iki Dava dairesinin birleşmesile teşekkül eder.

Reis bulunmadığı takdirde dava dairesi reislerinden, reisliğe seçim itibarile en kıdemlisi reislik eder ve azalışa, 10 ncu maddenin ikinci fıkrası hükmü nazara alınarak diğer bir zat getirilir.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Dava daireleri umumî heyeti, Devlet şûrası reisinin veya Dava dairelerinin havale ve tevdi ettikleri yahud müddeumuminin taleb eylediği işleri görür.

Devlet şûrası reisi tarafından Dava dairelerinden birine havale edilmiş olan iş, geri alınıb umumî heyete verilemez.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Dava daireleri umumî heyetinin içtima ve müzakere nısabı, on birdir. Kararlar mutlak ekseriyetle verilir.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Dava dairelerinin ikisi veya Dava daireleri umumî heyetinin veya bu dairelerden birinin aynı mahiyetteki işlere müteallik kararları arasında mübayanet görüldüğü veya müesses bir içtimadın tebdilne lüzum hissedildiği takdirde, Şûra reisinin veya dairelerden birinin veya müddeumuminin talebi üzerine, keyfiyet Dava daireleri umumî heyetinde tetkik olunur.

Yedinci fasıl

Muhakeme usulü

OTUZUNCU MADDE — İdarî davalar arzuhalle açılır. Arzuhaller Devlet şûrası reisliğine verilir.

Arzuhalde :

A - Tarafların adı ve sanı;

B - Ferdlerden olan tarafların ikametgâhı;

C - Davanın esasile dayandığı delillerin hulâsası;

D - Davaya mevzu olan karar veya muamelenin tefhim, tebliğ veya ıttılâ tarihleri yazılı olmak ve müsbit evrakın asılları veya tasdikli suretleri ilişik bulunmak lâzımdır.

Arzuhallerle davaya müteallik her türlü evrakın, mukabil taraf sayısınca birer sureti birlikte verilmek şarttır.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Arzuhallerle davaya müteallik her nevi evrakın Devlet şûrasına gönderilmek üzere, alâkalıların buldukları yerin en büyük mülkiye âmirine ve yabancı memleketlerde Türkiye Cumhuriyeti elçiliklerine veya konsolosluklarına verilmesi caizdir.

OTUZ İKİNCİ MADDE — İdarî kaza yolu ile Devlet şûrasına dava açmak müddeti her nevi muamele ve kararların alâkalılara usulü dairesinde tefhim veya tebliğinden yahud idarî vazifelerin ifası vesilesile vukubulan fiiller hakkında icraya ittilâ tarihinden itibaren hususî kanunlarla müddet tayin edilmeyen hallerde 90 gündür.

İdare heyetleriyle kaza salâhiyetini haiz mercilerden idarî kaza yolu ile çıkan kararlara karşı Devlet şûrasına temyizen müracaat müddeti, hususî kanunlarla ayrı müddet tayin edilmemiş olan hallerde, kararların tefhim veya tebliğinden itibaren keza 90 gündür.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — İdarî davaya mevzu olabilecek bir karar verilmesi için alâkalıların idarî mercilere vukubulacak müracaatleri üzerine bu mercilerin en çok dört ay içinde bir karar ittihaz etmeleri lâzımdır.

Bu müddet içinde bir karar verilmezse müracaat reddedilmiş sayılır ve bu halde alâkalı, dört ayın inkızasından itibaren yukarıki maddede yazılı müddet zarfında Devlet şûrasına idarî dava açabilir.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Alâkahlar tarafından idarî dava açılmadan önce, idarî bir muamele veya kararın kaldırılması yahud değiştirilmesi mafevk idarî mercilerden, dava açmak için muayyen müddet içinde istenebilir. Bu suretle yapılan müracaatlar otuz ikinci maddede yazılı müddeti durdurur.

Temyiz yolile Devlet şûrasına vaki olacak müracaatlarda bu madde hükmü cari değildir.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — 30 ve 31 nci maddelerde yazılı mercilere verilen dava arzuhalleri deftere kayid ve bu kayid arzuhale de işaret olunur.

Bu kayid dava açma müddetinin tesbitine esas tutulur.

OTUZ ALTINCI MADDE — Temyiz için muayyen müddetin geçmesile temyiz hakkı düşer.

Şu kadar ki, taraflardan biri müddeti içinde temyiz eylediği takdirde, işin neticelenmesine kadar diğer taraf, müddet geçmiş olsa bile temyizen dava edebilir.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Dava arzuhalinin ve ilişiklerinin birer nüshası dava edilen tarafa ve dava edilen tarafın vereceği cevabda davacıya tebliğ edilir.

Davacının ikinci lâyihası da dava edilen tarafa tebliğ edilerek alınacak cevap davacıya gönderilir.

Dava edilen tarafın verdiği ikinci cevap lâyihasında yeniden dermeyan edilmiş ve davacının cevap vermesini icab ettirecek hususlar varsa, heyetçe verilecek karar üzerine cevap vermesi için davacıya bir mühlet verilir.

Taraflar, yapılacak tebliğlere karşı, tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde cevap vermeğe mecburdurlar. Bu müddet taraflardan birinin talebi ve heyetin tasvibile veya resen heyetin göreceği lüzum üzerine uzatılabilir.

Cevap müddetleri içinde taraflardan birinin cevap vermemiş olması işin geciktirilmesine sebep teşkil etmez.

Temyizen görülen davalarda dava arzuhali diğer tarafa tebliğ edilerek cevabı alındıktan sonra heyet, başkaca lâyiha teatisine lüzum olmadığına karar verebilir.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Tarafların lâyihaları alındıktan veya lâyiha vermek için muayyen müddet geçtikten sonra, dava evraki, mütaleasını bildirmek üzere müddeiumumilğe tevdi olunur.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Müddeiumumilik dava hakkında yazılı müta-

leasını bildirdikten ve başmuavin veya muavin yahud mülâzimlerden biri tarafından dava evrakı hulâsa edildikten sonra dosyada tedkikat yapılarak netice hakkında bir rapor hazırlanmak üzere azadan birine havale edilir.

Bu tedkikatın başmuavin veya muavin veyahud mülâzimlerden birine yaptırılması da caizdir.

KIRKINCI MADDE — Raportör aza, evrak üzerinde yaptığı tedkiklerin neticesini, tarafların iddia ve müdafaalarında ileri sürdükleri maddî vakiaların ve hukukî sebeplerin hulâsasını ihtiva eden raporunu alâkalı Dava dairesine veya Dava daireleri umumî heyetine bildirir.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Dava daireleri ve Dava daireleri umumî heyeti, görmekte oldukları davalara aid her nevi tahkikleri resen de yapabilirler.

KIRK İKİNCİ MADDE — Dava dairelerinde veya Dava daireleri umumî heyetinde davaların görülmesi esnasında yeniden ibraz olunan evrak ve vesaik evvelce bunların gösterilmesine imkân olmadığına veya gösterilmemesi makbul bir mazerete müstenid olduğuna kanaat hâsıl olursa kabul ve diğer tarafa tebliğ edilir. Tebliğ olunan tarafta tayin edilecek müddet içinde yazılı cevabını bildirir.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Dava daireleriyle Dava daireleri umumî heyetinde tedkikat, evrak üzerinde cereyan eder.

Duruşma ancak dairelerin veya umumî heyetin göreceği lüzum üzerine yahud müddeiumumî ile taraflardan birinin talebile yapılır.

Duruşma günü, tebliğ olunacak davetiye ile taraflara bildirilir. Duruşma alenidir.

Duruşmada tarafların lâyihalarında dermeyan eyledikleri sebep ve delâil izah ve münakaşa olunur; yeni delil serdedilemez.

Duruşmalı işlerde, tarafların hiç biri gelmezse, tedkikat evrak üzerinde yapılır. Taraflardan yalnız birisi gelirse onun vereceği izahatın dinlenmesiyle iktifa olunur.

Duruşmalarda müddeiumuminin huzuru şarttır.

Tarafların izahatı dinlendikten sonra müddeiumumî mütaleasını beyan eder.

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Tebligat işleriyle hâkimin davaya bakmaktan memnuiyeti ve reddi ehli vukuf tedkikatı, keşif ve muayene, üçüncü şahısların davaya müdahalesi, adlî müzaheret hallerinde ve duruşmanın icrası sırasında tarafların sükûnu ve inzibatı bozacak hareketlerine karşı yapılacak muamelelerde, Hukuk usulü muhakemeleri kanununun umumî hükümleri tatbik olunur.

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Kararlar, duruşmalı işlerde heyetçe hazır bulunan taraflara tefhim olunur.

Duruşmanın yapıldığı gün karar verilemezse bunlara aid ilâmlarla duruşmasız işler hakkındaki kararların ilâmı Devlet dairelerine doğrudan doğruya ve eşhasa da buldukları yerin en büyük mülkiye âmiri vasıtasile tebliğ olunur.

KIRK ALTINCI MADDE — Dava daireleri veya Dava daireleri umumî heyeti, temyizen tedkik ettikleri kararları bozdukları takdirde, işi, bu bozma kararı dairesinde yeniden bir karara bağlamak üzere kararı bozulan heyete gönderir. Ancak, dava evrakının ve lüzumu halinde getirilecek dosyanın tedkikinden edinilen malûmatı kâfi görürse kararı bozmakla beraber işin esası hakkında da karar verebilir.

KIRK YEDİNCİ MADDE — Temyizen tedkik olunan işlerde bozma sebepleri şunardır :

- A - Vazife ve salâhiyet dışında bir işe bakılmış olması;
- B - Kanun ve nizamnameye aykırı karar verilmesi;
- C - Usulî hüküm ve kaidelere riayet edilmemiş bulunması.

Sekizinci fasıl

Kanun yolları

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — **Dava** daireleriyle Dava daireleri umumî heyetinden verilen kararlar hakkında aşağıda yazılı sebeplerden dolayı bir defaya mahsus olmak üzere muhakemenin iadesi istenebilir.

A - Mücbir sebepler dolayısıyla veya lehine karar verilen tarafın filinden doğan bir sebeble elde edilemeyen bir sened veya vesikanın kararın verilmesinden sonra ele geçirilmiş olması;

B - Karara esas ittihaz olunan senedin sahteliğine hükmedilmiş veya senedin sahte olduğu mahkeme yahud resmî bir makam huzurunda ikrar olunmuş veya sahtelik hakkındaki hüküm karardan evvel verilmiş olub da, muhakemenin iadesini isteyen kimsenin karar zamanında bundan haberi bulunmamış olması;

C - Karara esas ittihaz edilen bir ilâm hükmünün kaziyei muhkeme halini alan bir kararla bozularak ortadan kalkması;

D - Ehlihibrenin kasta müstenid olarak hakikate aykırı beyan ve ihbarda bulunduğu hükmen tahakkuk etmesi;

E - Lehine karar verilen tarafın, karara tesir edici bir hile kullanmış olması;

F - Vekil veya kanunî mümessili olmayan kişiler huzur ile davanın görülüb karara bağlanmış olması;

G - Davayı görmekten çekinmeğe mecbur olan aza huzur ile karar verilmiş olması;

H - Tarafları ve sebebi aynı olan bir dava hakkında verilen karara aykırı yeni bir karar verilmesine sebep olabilecek bir madde yokken aynı heyet veya başka bir heyet tarafından evvelki ilâmın hükmü hilâfında bir karar verilmiş bulunması.

Muhakemenin iadesi talebi, icrayı tehir etmez. Ancak iade talebinde bulunandan teminat almak suretile icranın tehirine karar verilebilir.

Devlet ile adlî müzahereteye nail olan kişilerden teminat aranılmaz.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Muhakemenin iadesinde hukuk usulü muhakemeleri kanununun 447 nci maddesinin müddete aid hükmü kıyas yolile tatbik olunur.

ELLİNCİ MADDE — Dava dairelerinden ve Dava daireleri umumî heyetinden verilen kararlar hakkında, aşağıda yazılı sebeblere istinaden bir defaya mahsus olmak üzere kararın tefhimi veya ilâmın tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde kararın tashihi istenebilir:

A - Kararın zatine müessir iddia ve itirazların kararda meskût geçilmiş olması;

B - Bir ilâmda birbirine aykırı kararlar bulunması;

C - Kararın usul ve kanuna muhalif olması;

D - Temyizen görülen işlerde heyete ibraz olunan ve karara müessir bulunan evrakta bir sania veya sahtelik vuku bulmuş olması.

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Muhakemenin iadesi ve kararı tashih, ilâmı veren Dava dairesine veya umumî heyete bir arzihal verilmek suretile istenir.

Kanunî sebepler mevcut olduğu takdirde, usulü dairesinde tebligat yapılarak dava yeniden rüyet olunur.

Muhakemenin iadesi ve kararın tashihi talepleri kanunî sebeblere müstenid bulunmazsa arzuhalin reddine karar verilir.

Kararın tashihi ve muhakemenin iadesi taleplerinin reddi halinde müstedi hakkında hukuk usulü muhakemeleri kanununun 442 ve 454 nci maddelerinde yazılı ceza hükümleri tatbik olur.

ELLİ İKİNCİ MADDE — Dava daireleri ve Dava daireleri umumî heyetinden verilen kararlar mübhem olur veya mütenakız fıkraları havi bulunursa taraflardan her biri kararın tavgizini veya tenakuzun kaldırılmasını isteyebilir.

İki tarafın isim, sıfat ve iddiaları neticelerine müteallik hatalar ve kararın esasındaki hesap yanlışlıklarının düzeltilmesi de istenebilir.

Bu hallerde kararı vermiş olan daire veya heyet işi tedkik ve lüzum görürse bu babdaki arzuhalin bir suretini cevap vermek üzere münasib bir mühlet tayin ederek diğer tarafa tebliğ eder. İki nüsha olarak verilmesi lâzımgelen cevabın biri tavgiz veya refi yahud düzeltme talebinde bulunan tarafa bildirilir.

Daire veya heyetçe kararın tavgizine yahud tenakuzun kaldırılmasına veya hata yahud hesap yanlışlıklarının düzeltilmesine karar verilirse keyfiyet ilâmın altına yazılır ve diğer tarafa da ayrıca tebliğ olunur.

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Muhakeme esnasında veya karardan sonra ferdlerden olan tarafın ölümü veya zat ve sıfatça değışiklik vukuu halinde usule aid kanunların umumî hükümleri tatbik olunur.

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Dava daireleri ve Dava daireleri umumî heyetinin vereceği kararlar mucib sebepleri muhtevi bulunmak lâzımdır.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — İdarî dava açılması ve kararın tashihi talebi icrayı tehir etmez. Ancak Dava daireleriyle Dava daireleri umumî heyeti talep vukuunda teminat almak şartile icranın tehirine karar verebilirler.

Hususî kanunlarla bu madde hükmünden başka ayrıca mevcut bulunan hükümler mahfuzdur.

ELLİ ALTINCI MADDE — İdarî davalar hakkında Devlet şûrasından sadır olan ilâmlar umumî hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

Dokuzuncu fasıl

Müteferrik hükümler

ELLİ YEDİNCİ MADDE — Devlet şûrası daireleri her sene temmuzun 20 sinden eylülün beşine kadar tatil olunur.

Hükümetçe tevdi olunacak müstacel işlerle gecikmesinde zarar umulan veya icranın tehirine dair bulunan işlere bakmak üzere idarî dairelerle Dava dairelerinden birer daire tatil zamanında vazife görürler.

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunun tatbikı suretine ve Devlet şûrası çalışmasının tanzimine dair bir nizamname yapılır.

ELLİ DOKUZUNCU MADDE — Devlet şûrası teşkilât kadrosu bağılı cetvelde gösterilmiştir.

ALTMİŞİNCİ MADDE — 23 teşrinisani 1341 tarih ve 669 sayılı kanunla 21 - VII- 1931 tarih ve 1859 sayılı kanun mülğadır.

MUVAKKAT MADDE 1 — Bu kanunun neşri tarihinde Devlet şûrası muavin ve mülâzımlıklarında bulunub da bu kanunun 8 nci maddesinde gösterilen

Yüksek mekteplerden mezun olmayanların mükteseb haklarına riayet olunur.

MUVAKKAT MADDE 2 — 1859 sayılı kanunun 11 nci maddesile tadil edilen 669 sayılı kanunun 38 nci maddesi mucibince davacılar ve dava olunanlar tarafından müddetleri içinde cevap verilmeyerek müracaata bırakılarak hifzedilen dava dosyalarının yeniden muameleye konmalarında adı geçen kanun hükümleri tatbik olunur.

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Bu kanunun hükmünü icraya Başvekil memurdur.
26 kânunuevvel 1938

CETVEL

Derece	Memuriyetin nevi	Aded	Maaş
<i>Meslek memurları</i>			
1	Reis	1	150
2	Daire reisi	5	125
3	Aza	25	100
5	Başmuavin	7	80
6	Birinci sınıf muavin	10	70
7	İkinci » »	7	55
8	Üçüncü » »	7	45
9	Birinci sınıf mülâzım	5	40
10	İkinci » »	9	35
<i>İdare, hesap memurları ve kâtibler</i>			
7	Sicil ve evrak müdürü	1	55
7	Mazbata kalemi müdürü	1	55
10	Zabıt kâtibi [1]	2	35
10	Ayniyat muhasibi ve mutemed	1	35
10	Kütüpane memuru [1]	1	35
11	Mümeyyiz	2	30
13	Harç memuru	1	22
13	Birinci sınıf kâtib	5	22
14	İkinci » »	10	20
15	Üçüncü » »	12	17,5
		112	

[1] Maaş emsal hâsılı ücret olarak verilebilir.

Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkere'nin tarih ve numarası :

23 - XII - 1938 ve 1/185

Bu kanunun nesir ve idânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliğinden gelen tezkere'nin tarih ve numarası :

26 - XII - 1938 ve 4/876

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları :

Cild Sayfa

3

115

28

14,16,23:29,29:40,52:68,71:74,86:100